

LEVÉLSZEKRÉNY

Skripecz Sándor írja: A szakmai hitelesség fontos követelménye a köznyelvi szótárak használhatóságának; akár egynyelvű (értelmező vagy csak „készletező”), akár kétnyelvű (aktív vagy passzív fordítási) szótárak vonatkozásában. FÖRIS ÁGOTA a MNy. 2005. évi 1. számában imponáló tárgyismerettel és érdekes szempontokkal elemzi a köznyelvre szüntelen ható „szakosodás”, új felismerések, új dolgok lexikográfiai vonatkozásait, nevezetesen a szakkifejezések hiteles szótározása köréből. Igaz, a tanulmány címe alapján némi köznyelviszótár-kritikát várna el az olvasó.

Sajnálatos viszont, hogy a szakmai hitelesség kapcsán meg sem említi a „Műszaki értelmező szótár”-t. Pedig ez a nagyszabású, tárgykörönként és szintenként, többszörösen differenciált sorozat eleve is a tartalmi és nyelvi helyesség jegyében fogant; egyfelől a szócikkek (terminusok és definíciók) helyességét, másfelől a címszók célnyelvi ekvivalenciáját a szakmabeli szerzők és az elismert forrásművek, nomenklatúrák szavatolják. Az immár félszázados múltra visszatekintő, modern köznyelvi szótáraink aligha támaszkodhattak a FÖRIS ÁGOTA által idézett – vagy nem is idézett – forrásokra. Az 1958-ban az MTA égisze alatt indult sorozat kerekén 30 évig élt, míg áldozatul nem esett a könyvkiadás problémáinak. Az addig megjelent kötetek felölelik a makrogazdasági iparágak, a hagyományos technológiák többségét. Így külön, egy- vagy többkötetes feldolgozásra került: a bányászat (a kőolajé is), elektrotechnika, félvezetők, erőművek, fémmegmunkálás, építészet, élelmiszerek és elsődleges terményfeldolgozás, híradástechnika, közlekedés, vízépítés stb. A szakmai autonómiát képviselik a filmtéchnika, geodézia, meteorológia, nyomdaipar kötetei. A műszaki alaptudományok: kémia, mechanika, géptan, számítástechnika stb. mindig is biztosítani fogják e szótár használhatóságát.

Valamennyi címszónak megtalálható a valódi angol, német, orosz, egyes kötetekben francia megfelelője is, aminek köszönhetően a szótár – az egyszerű szójegyzékek segítségével – 12, illetve 16 irányú (pl. magyar–angol, német–orosz stb.) fordításhoz használható.

A „Műszaki értelmező szótár”-nak, egész koncepciójának és rendszerének eddigi legbővebb ismertetése az OMKDK Tudományos és Műszaki Tájékoztatójában jelent meg 1976-ban: „Útmutató egy úttörő vállalkozáshoz”. Habent sua fata libelli...

Zilahi Lajos írja: A „Püspökladányi tájszótár” a közelmúltban jelent meg az MNyTK. 214. számaként. A tájszótárt SZABÓ GÉZA lektorálta, neve azonban sajnálatos technikai ok miatt lemaradt a kiadvány szokásos helyéről. Sajnálom, hogy így történt, és megértését kérem. Annál is inkább, mert néhány évvel ezelőtt egy beszélgetés során tudtam meg tőle, hogy van ladányi kötődése: gyerekkorában néhány évig Püspökladányban élt.